

Klage på vedtak om tillatelse til seismisk undersøkelse i Andfjorden

Viser til endelig vedtak på klage datert 10.09.2014 fra Kystverket vedr. overnevnte. Av svaret fra Kystverket fremgår det at de berørte har adgang til å bringe saken opp for Samferdselsdepartementet. Vi sendte vår anmodning om å ta saken opp til en ny høringsrunder til dere 7. august og i deres svar datert 26. august skrev dere at siden saken da ikke var ferdigbehandlet ville det være feil av dere å kommentere. Saken er nå ferdigbehandlet hos Kystverket og vi vil med dette anmode dere om å behandle saken.

Bellona vil uttrykke sterk bekymring over den manglende åpenhet fra Kystverket rundt seismikkskytingen i Andfjorden i Nordland som foregikk i perioden 19. – 21. september, og krever en redegjørelse og lovlighetskontroll for hvordan saken ble behandlet og opplyst om, samt på hvilket juridisk grunnlag slike tillatelser til seismikkskyting gis.

07. mars 2014 sendte Norges Geologiske Undersøkelse(NGU) «søknad om vitenskapelig seismisk undersøkelse - Andfjorden 2014» til behandling i Kystverket og Oljedirektoratet. Denne søknaden ble verken gjort enkelt tilgjengelig elektronisk på kystverket.no eller npd.no, og høringsinstansene som Kystverket sendte søknaden til var i tillegg svært begrenset og mangelfull. Dette finner Bellona uholdbart, og kan ikke se at denne saken ble godt nok belyst til å kunne gi et fullverdig bilde av mulige konsekvenser for miljø og lokalt næringsliv. I sitt svar til Bellona har Kystverket hevdet at siden den lå tilgjengelig på oep.no, så var åpenheten god nok. Bellona mener det i dette tilfelle ikke var godt nok, nettopp på bakgrunn av så få høringsinstanser. For å kunne oppdage søknaden uten å ha vært på høringslisten må organisasjonene/berørte parter hatt kunnskap om at dette kom til å skje. En slik forvaltning kan vi ikke legge opp til i Norge.

Innhenting av informasjon og opplysninger i saken

I følge forvaltningsloven §17 skal forvaltningsorganet *"påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes"*. Vi kan ikke se at Kystverket har oppfylt dette kriteriet. Da søknaden ble sendt ut på offentlig høring ble den kun sendt til 10 høringsinstanser. Søknaden ble lagt ut på Offentlig elektronisk postjournal (OEP), men ikke offentliggjort på en slik måte at alle relevante aktører hadde kunnskap om søknaden før fristens utløp. Med unntak av de offentlige etatene, kommunene og selskap hvor kommunene har eierandeler, er den kun sendt til Norges Kystfiskarlag, Nordland Fylkes Fiskarlag, Fiskarlaget Nord og Hvalsafari AS. Bellona kan ikke se noe belegg for å begrense høringsinstansene i en så stor grad, og ser heller ikke hvordan utvalget er begrunnet. Dersom man bare ønsket lokale aktører som også benytter seg av farvannet, er det flere som ikke er inkludert, deriblant Andenes Sea Safari og Marefa. Samtidig ser vi ikke hvorfor Kystverket skulle begrense denne søknaden til å kun inkludere lokale aktører i høringsprosessen.

I sitt samlede svar til Bellona og Andøy Fiskarlag skriver Kystverket at forvaltningsloven ikke stiller noe krav til en offentlig høringsrunde og at Kystverket

dermed ikke vurderte det som nødvendig og heller ikke har praksis for å gjøre det i slike saker. Vi vil likevel argumentere med at Kystverket burde tatt vår klage til følge på dette punktet og utsatt beslutningen i påvente av en ny og helhetlig høring. Deres svar er historieløst med tanke på tidligere konflikter mellom seismikkskyting og nærings- og miljøinteresser i området og at denne saken har vekket nasjonal oppmerksomhet er ikke noe som burde kommet som en overraskelse på Kystverket. Da OD stod for en omfattende seismikkskyting utenfor Lofoten og Vesterålen fra 2007 - 2009 skapte det stor oppstandelse ikke bare lokalt, men også nasjonalt. Erfaringene fra hvordan seismikkskytingen pågikk fra 2007 - 2009 burde Kystverket hatt med seg i behandlingen av denne saken, men det kan vi ikke se at har skjedd. Samtidig er det verd å merke seg at seismikkskytingen som NGU søker om å gjennomføre i år, i fjor ble utsatt nettopp på grunn av liten åpenhet og særdeles dårlig prosess lokalt. Vi skulle tro at Kystverket blant annet hadde tatt lærdom av det som skjedde i fjor, og tidligere år, men dessverre viser denne saken oss at det ikke stemmer.

Sviktende kunnskapsbasert og juridisk grunnlag for tillatelse

Seismikkskyting kan ha svært store konsekvenser for både fiskeriene og sjøpattedyrene i området. Undersøkelsene fra MAREANO viser at Andfjorden er svært artsrik og i området er det helårs fiske. At denne søknaden og behandlingen av den ikke går inn i denne problematikken er svært urovekkende for norsk forvaltning. Konsekvensene for sjøpattedyr er ikke vurdert i det hele tatt, med unntak av en forespørsel til et av selskapene som driver hvalsafari på Andøya. Med tanke på at det både i Lofoten og Vesterålen er et svært aktivt hvalforskningsmiljø, og at disse ikke er konsulert, viser nok at gang at denne behandlingen har vært svært mangelfull. Ettersom denne søknaden er sendt på høring til lite og selektivt utvalg er vedtaket fattet på et sviktende kunnskapsgrunnlag. Vi merker oss også at Kystverket var i kontakt med Havforskningsinstituttet for å få en vurdering av tilstanden for ulike fiskebestander. Her stiller Bellona seg bak Havforskningsinstituttets vurdering av at denne seismikken alene nok ikke vil ha langvarige effekter på bestanden, men vi ønsker samtidig å påpeke at Kystverket ikke gjorde en vurdering av eventuelt tap av inntekter for fiskerne og at havområdene det er snakk om er under stor belastning. Seismikkundersøkelsene er en ekstra uønsket belastning.

Tillatelsen fra Kystverket ble gitt med hjemmel i havne- og farvannsloven. I sin klage til Kystverket påpekte Andøy Fiskarlag at vedtaket var i strid med formålet i havne og farvannsloven som fremgår av §1 *”Loven skal legge til rette for god fremkommelighet, trygg ferdsel og forsvarlig bruk og forvaltning av farvannet i samsvar med allmenne hensyn og hensynet til fiskerier og andre næringer”*, samt havressursloven §24 *”Det er forbode å hindre eller øydeleggje høvet til hausting med støy, skyting, eller anna utilbørleg framferd”*. Kystverket på sin side skriver at deres mandat kun er å fatte vedtak med hjemmel i havne og farvannsloven. Bellona mener det er et paradoks at forvaltningsmyndigheten ikke har mandat til å fatte vedtak med hjemmel i annet relevant lovverk slik som Havressursloven og Naturmangfoldloven. Med bakgrunn i dette etterlyser vi involvering av Miljødirektoratet i behandlingen av saken. Kystverket skriver videre i sitt svar at de *”vil gjøre tiltakshaver oppmerksom på at det som vanlig må tas hensyn til regler om aktsomhet som følger av havressurslova §24. Bellona mener at dette kompromisset ikke på langt nær ivaretok fiskeriinteressene på en tilfredsstillende måte og ikke stilte strenge nok krav til tiltakshaver.*

Om hendelsene i Andfjorden

Seismikkskytingen i Andfjorden ble gjennomført som planlagt helgen 19. – 21. september 2014. Bellona var tilstede på Andøya sammen med Natur og Ungdom, Greenpeace, Naturvernforbundet og Folkeaksjonen. Sammen med de lokale fiskerne fulgte organisasjonen undersøkelsene både fra land og til havs. Undersøkelsene startet etter mørkets frembrudd på kvelden fredag den 19. Det var på dette tidspunktet to fiskebåter ute i Andfjorden. Da den ene båten skulle melde inn et satt bruk til Kystvaktas bruksvakt får han beskjed om at Andfjorden var blitt stengt for fiske. På dette tidspunktet har også kystvaktskipet KV Farm ankommet fjorden. Videre ringer leder for Fiskarlaget i Andøy Yngve Larsen til Kystvaktsjefen og ber om en forklaring på hva som skjer og hvordan og hvorfor Kystvakta har stengt fjorden for fiske. Han får da svar om at dette ikke er korrekt. Det tas da en telefon direkte til kystvaktskipet der man igjen får en bekreftelse på at skytetraseen for seismikkfartøyet *er* stengt. Det man imidlertid ikke er klare på er hva dette innebærer, når dette ble innført, hvem som ga ordren og hvor lenge. Videre går Kystvakta om bord i begge fiskebåtene og anmoder dem om å ikke gå i veien for seismikkbåten og å ikke gå så nærme Håkon Mosby.

Bellona mener hendelsene i Andfjorden er under enhver kritikk. Det er helt vanlig at havområder stenges i perioder av ulike årsaker, men når en slik stenging ikke varsles og offentliggjøres på forhånd og det tilsynelatende virker umulig å få informasjon om hva dette innebærer og hvem som er ansvarlige, er det, slik Bellona tolker det en bevisst utydeliggjøring av hvilke regler som gjelder slik at seismikkfartøyet ikke skal støte på brysomheter og en sabotering av fiskerivirksomheten i området. Det er interessant hvordan man så enkelt snur om på hele prinsippet om fiskernes ubestridte rett til å høste av havets ressurser.

Oppsummering

Bellona mener saksbehandlingen av seismikkskytingen i Andfjorden har vært høyst kritikkverdig. Flere berørte parter har ikke blitt lyttet til i prosessen og tillatelsen ble gitt på et sviktende kunnskapsgrunnlag uten å ta hensyn til relevant lovverk slik som havressursloven.

Gjennomføringen av seismikken i Andfjorden ble gjennomført i perioden 19. – 21. september. Bellona ber Samferdselsdepartementet komme med en redegjørelse for gjennomføringen og Kystvaktas involvering i seismikken.

Bellona anmoder Samferdselsdepartementet om å endre praksis for saksbehandling i slike saker slik at forvaltningsloven §17 følges i tilstrekkelig grad. Dette innebærer t søknader om seismikk i større grad offentliggjøres og gjøres lettere tilgjengelig på nett og at alle berørte parter informeres og gis reell mulighet til å klage innenfor fristen. Bellona ønsker at Samferdselsdepartementet redegjør for hvordan Kystverkets myndighet i slike saker bedre kan ivareta interessepartnere og gjeldende lovverk.

Med vennlig hilsen

Ingrid Skjoldvær
Miljøstiftelsen Bellona